

KESKKONNAAMET

Naage maastikukaitseala kaitsekorralduskava 2013-2022

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

Sisukord

1. SISSEJUHATUS.....	4
1.1. ALA ISELOOMUSTUS.....	4
1.2. MAAOMAND JA MAAKASUTUS.....	4
1.3. HUVIGRUPID	5
1.4. KAITSEALA KAITSE-EESMÄRK JA KAITSEKORD.....	5
1.5. LÄBIVIIDUD INVENTUURID JA UURINGUD	6
2. VÄÄRTUSED JA KAITSE-EESMÄRGID.....	8
2.1. ELUPAIGAD	8
2.1.1. Metsad.....	8
2.1.2. Paljandid ja koopad.....	10
2.2. LIIGID.....	11
2.2.1. Imetajad.....	11
2.2.2. Taimed	14
3. ALA JA SELLE VÄÄRTUSTE TUTVUSTAMINE JA KÜLASTUSKORRALDUS 16	
3.1. KAITSEALA TÄHISTUS	16
4. KAVANDATAVAD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED JA EELARVE 17	
4.1. TEGEVUSTE KIRJELDUS	17
4.1.2. Tähistamine ja tähiste hooldus.....	17
4.1.3. Kavad ja eeskirjad.....	17
4.2. TEGEVUSKAVA JA EELARVE	19
5. KAITSEKORRALDUSE TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE	20
KASUTATUD KIRJANDUS	22
LISAD	23

Vastavalt Looduskaitse seaduse (RT I 2007, 25, 131; 2009, 53, 359) § 25-le on kaitsekorralduskava hoiualade ja kaitsealade alapõhise kaitse korraldamise aluseks ning sisaldab:

- kaitstavat ala mõjutavaid olulisi keskkonnategureid ja nende mõju sellele;
- kaitse-eesmärke ja nende saavutamiseks vajalikke tööde eelisjärjestatud plaani koos tööde ajakava ning mahu hinnangutega;
- kava elluviimise eelarvet.

Kaitsekorralduskava kinnitab Keskkonnaameti peadirektor. Teave kaitsekorralduskava kinnitamise kohta avalikustatakse Keskkonnaameti veebilehel.

Käesoleva Naage maastikukaitseala (edaspidi *kaitseala* või *MKA*) kaitsekorralduskava (edaspidi *KKK* või *kava*) eesmärk on:

- Anda lühike ülevaade kaitstavast alast – selle kaitsekorrast, kaitse-eesmärkidest, rahvusvahelisest staatusest, maakasutusest, huvigruppidest ning alal läbiviidud uuringutest ja inventuuridest;
- Analüüsida ala eesmärke ning anda hinnang iga eesmärgiks oleva liigi ja elupaiga seisundile;
- Arvestades alale seatud eesmärke määrata mõõdetavad kaitse-eesmärgid ja kaitsekorralduse oodatavad tulemused kaitsekorraldusperioodi lõpuks ning 30 aasta perspektiivis;
- Anda ülevaade peamistest väärtusi mõjutavatest tegevustest, kirjeldada kaitseks vajalikke meetmeid koos oodatavate tulemustega;
- Määrata põhiväärtuste säilimisele suunatud kaitsekorralduslike tegevuste elluviimise plaan koos tööde mahu, koha, ulatuse kirjelduse ja orienteeruva maksumusega;
- Luua alusdokument kaitseala kaitsekorralduslike tööde elluviimiseks ja rahastamiseks.

KKK koostamisel juhendatakse Eesti Vabariigi kehtivast seadusandlusest ja Kaitsekorralduskava koostamise juhendist.

Kaitsekorralduskava koostamisel viidi läbi kaasamiskoosolek, mis toimus 02.oktoobril 2012 Keskkonnaameti Harju-Järva_Rapla regiooni kontoris aadressil viljandi mnt 16, Tallinn. Kaasamiskoosoleku kuulutus avaldati Harku Teatajas, mis on kättesaadav harku valla kodulehel <http://www.harku.ee/index.php?menuID=122>

Toimunud koosoleku protokoll ning osavõtjate nimekiri on esitatud lisa 3.

Kava koostamist koordineeris Keskkonnaameti Harju-Järva-Rapla regiooni kaitse planeerimise spetsialist Elina Einaru (tel 6 744 807, e-post. elina.einaru@keskkonnaamet.ee)

Naage maastikukaitseala kaitsekorralduskava on koostanud Kristjan Põldaas ja Asko Lust.

Kaitsekorralduskava on valminud „Riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegia 2007-2013“ ja sellest tuleneva „Elukeskkonna arendamise arengukava“ prioriteetse suuna „Säästva keskkonnakasutuse infrastruktuuride ja tugisüsteemide arendamine“ meetme „Kaitsekorralduskavade ja liikide tegevuskavade koostamine looduse mitmekesisuse säilitamiseks“ programmi alusel Euroopa Regionaalarengu Fondi vahenditest.

1. Sissejuhatus

1.1. Ala iseloomustus

Naage MKA võeti looduskaitse alla 2005. aastal geoloogiliselt väärtusliku Põhja-Eesti klindi (Vääna klindilahe äärsel klindiasangu) pangametsade, kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitseks. Kaitseala pindala on 4,6 ha ning see asub Harju maakonnas Harku vallas Naage külas Vääna klindilahe ääres. Vääna klindilaht süüvib Türisalu klindipoolsaarest idas paeploatosse loode-kagu suunaliselt ligi 12 km ja 2-3 km laiuselt. Suudmes on mattunud klindilaht u 140 m sügav (Geotrail, 2008). Maastikulist liigestatust suurendavad siin moldorgudes voolavad jõed, mis liigestavad lavamaa lavadeks, samuti kühmulised, loometsadega paekõvikud ja –kännised ning nendega vahelduvad kulutusnõgudes asuvad märjad alad (Arold, 2005). Klinti ilmestavad klindi- ehk pangametsad – nende päralt on enamasti kitsuke (50-150 m) maariba klindiasangu jalamil.

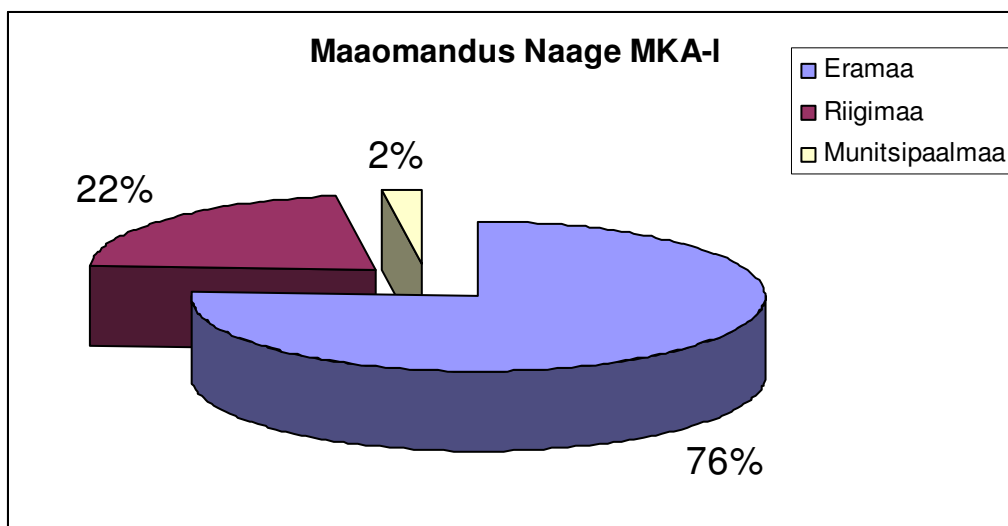
Loodusdirektiivi elupaikadega on kaetud 2,2 ha ehk ligikaudu 48% kaitseala pindalast. Metsaelupaikadest on esindatud rusukallete ja jäärakute metsad (9180*)¹, lisaks leidub alal lubjakivipaljandeid (8210) ja koopaid (8310).

Kaitsealustest liikidest on siin registreeritud II kaitsekategooria liikide veelendlase (*Myotis daubentonii*) ja tõmmulendlase (*Myotis brandtii*) talvitumispaigad ning pruun raunjala (*Asplenium trichomanes*) kasvukoht. Lisaks kaardistatud liikidele, elavad/talvituvad kaitsealal ka pruun-suurkõrv (*Plecotus auritus*) ja põhja-nahkhiir (*Eptesicus nilssoni*) (Lutsar, Masing, 2001).

1.2. Maaomand ja maakasutus

Kaitseala on loodud valdavalt eramaale. Eramaa moodustab kaitseala pindalast 76% (3,5 ha), riigimaa 22% (1 ha) ning munitsipaalmaa 2% (0,1 ha) sisuga 13. aprill 2012 (Joonis 1 ↓). Kaitsealaga on täielikult või osaliselt seotud 7 kinnistut, millest 5 on eramaad. Eramaad jäävad valdavalt piiranguvööndisse, sihtkaitsevööndisse on määratud suurem osa kaitsealale jäävast riigimaast, munitsipaalmaast 0,1 ha ning Madise kinnistust (eramaa, katastritunnus 19801:011:0761) 0,5 ha. Kõlvikuliselt jaotub kaitseala metsamaaks (3,3 ha), looduslikuks rohumaaks (0,9 ha) ning veealuseks maaks (0,4 ha).

¹ Sulgudes on siin ja edaspidi kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta I lisale. Tärniga (*) on tähistatud esmatähtsad elupaigatüübid.

Joonis 1. Maaomandus Naage maastikukaitsealal (seisuga aprill 2012)

1.3. Huvigrupid

- RMK – piiritähiste paigaldaja ja hooldaja ning riigimaal kaitsekorralduslike tööde läbiviija;
- Keskkonnainspeksioon- korraldab järelevalvet kaitsealadel.
- Keskkonnaamet – kaitseala valitseja. Keskkonnaameti eesmärk on tagada ala eesmärgiks olevate väärtuste säilimine;
- Harku Vallavalitsus – on huvitatud loodusväärtuste ja vaadete säilimisest, rekreatiivse kasutuse erivormide arendamisest, toetamisest;
- Loodushuvilised, matkajad – on huvitatud loodusväärtuste ja vaadete säilimisest ja matkamisest. Lisaks alpinistid, sest klint annab hea võimaluse ka harrastus alpinismiks.
- Kohalikud elanikud- maaomanikud kaitsealal.

1.4. Kaitseala kaitse-eesmärk ja kaitsekord

Naage maastikukaitseala on kaitse alla võetud Vabariigi Valitsuse 21.07.2005. a määrusega nr 193 „Naage maastikukaitseala kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri“ (RT I 2005, 42, 352) (lisa 1)

Kaitseala eesmärk on kaitsta geoloogiliselt väärtuslikku Põhja-Eesti klinti ning pangametsi, kaitsealuseid liike ja nende elupaiku; EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taimestiku ja loomastiku kaitse kohta I lisa nimetatud elupaigatüüpe – lubjakivipaljandeid (8210), koopaid (8310) ning rusukallete ja jäärakute metsi (9180*).

Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615-k „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“ (RTL 2004, 111, 1758) lisa 1 punkti 2 alapunktist 246 hõlmab kaitseala Naage loodusala (EE0010138), kus tegevuse kavandamisel tuleb hinnata selle mõju loodusala kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade suhtes kehtivaid erisusi. Naage loodusala eesmärk on kaitsta lisa nimetatud kaitstavaid

elupaigatüüpe – lubjakivipaljandeid (8210), koopaid (8310) ning rusukallete ja jäärakute metsi (9180*).

Vastavalt kaitsekorrale jaguneb kaitseala vee- ja maa-ala üheks sihtkaitsevööndiks (1,3 ha) ja üheks piiranguvööndiks (3,3 ha) (Lisa 2). Kaitsealal on lubatud inimestel viibida, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi; jahipidamine; sõidukiga sõitmine teedel ja mootorita ujuvvahendiga kaitseala vetel; rahvaürituste korraldamine. Rohkem kui 20 osalejaga rahvaürituste korraldamine selleks ettevalmistamata kohtades on lubatud üksnes kaitseala valitseja nõusolekul. Kalapüük kaitseala vetel on lubatud kinnistu omaniku nõusolekul.

Kaitsealal on Naage sihtkaitsevöönd, mille eesmärgiks on rusukalde ja pangametsa kaitse, looduse mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine. Sihtkaitsevööndis on keelatud majandustegevus, loodusvarade kasutamine, telkimine ja lõkke tegemine ning uute ehitiste püstitamine. Kaitseala valitseja nõusolekul on sihtkaitsevööndis lubatud: hooldustööd kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks; metsakoosluse kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile, kusjuures kaitseala valitsejal on õigus esitada nõudeid raieaja ja -tehnoloogia, metsamaterjali kokku- ja väljaveo ning puistu koosseisu ja täiuse osas; rohu niitmine ja loomade karjatamine ulatuses, mis tagab poollooduslike koosluste ilme ja liigikoosseisu säilimise; teede ja jalgradade hooldustööd; õppe- ja loodusradade rajamine ning nende hooldustööd.

Kaitsealal on Naage piiranguvöönd, mille eesmärgiks on looduse mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine. Piiranguvööndis on lubatud majandustegevus, telkimine ja lõkke tegemine kaitseala valitseja nõusolekul selleks ettevalmistatud ja tähistatud kohtades ning kaitseala valitseja nõusolekul ehitiste, kaasa arvatud ajutiste ehitiste püstitamine. Keelatud on uuendusraie, välja arvatud turberaie, kusjuures tuleb säilitada koosluse liikide ja vanuse mitmekesisus; veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmine ning uute veekogude rajamine; puhtpuistute kujundamine ja energiapuistute rajamine; maavara kaevandamine; biotsiidi ja taimekaitsevahendi kasutamine; uue maaparandussüsteemi rajamine.

1.5. Uuritus

1.5.1. Riiklik seire

Kaitsealal tehakse riikliku keskkonnaseire alamprogrammi "Eluslooduse mitmekesisuse ja maastike seire" alusel ühes mõõtmiskohas ohustatud soontaimede ja samblaliikide seiret. Ohustatud taime- ja samblaliikide seire eesmärk on koguda järjepidevat informatsiooni Eestis haruldaste ja ohustatud taime- ning samblaliikide populatsioonide seisundist ja toimunud muutustest.

Kaitsealal teostatakse seiret seirejaamas SJA9515000 - ainsad seireandmed pärinevad aastast 2007 müür-raunjala ja pruun-raunjala kohta.

1.5.2. Läbiviidud inventuurid ja uuringud

Lisaks on alal uuritud nahkhiirte talvitumist, millest vanimad andmed pärinevad 1964. aastast (Lutsar, Masing, 2002). Viimati uurisid nahkhiirte talvitumist 2002. aastal Lauri Lutsar ja Matti Masing.

Natura 2000 metsaelupaigad on kaardistatud metsaregistri andmetele tuginedes 2005. aastal.

1.5.3. Inventuuride ja uuringute vajadus

Nahkhiirte seire eesmärgiks on jälgida nahkhiirte looduslike asurkondade seisundi muutumist läbi aastate. See annab aluse adekvaatsete otsuste tegemiseks nende loomade kaitsmisel ning võimaldab täita rahvusvahelisi soovitusi ja kohustusi.

Naage maastikukaitseala on seireandmete põhjal leitud vee- ja tõmmulendlasi, kuid puuduvad andmed Natura2000 andmebaasi eesmärgina toodud pruun-suurkõrva ja põhja nahkhiire kohta.

Seega on vaja läbi viia nahkhiirte tavituskohtade ja kaitsealuste liikide arvukuse uuring.

Uuring aitab välja selgitada kui palju tänasel päeval nahkhiired kaitsealal asuvaid koopaid talvitumiseks kasutavad ja samuti saab uurimistulemuste põhjal täpsustada kaitseala kaitse eesmäärke.

Kaitsealal teostatakse ohustatud soontaimede ja samblaliikide riiklikku seiret, mille käigus on varasemalt kaardistatud müür-raunjala ja pruun-raunjala leiukohad. Viimati teostati seiret 2007. aastal, samuti hindasid käesoleva kava autorid kasvukoha seisundit ning tundub, et kasvukoht on liigile soodsas seisundis. Samas tuleb seiret jätkata ning kaitsealuste taimeliikide kasvukohta tuleb kontrollida, liikide populatsiooni arvukust ja seisundit hinnata vähemalt kaks korda kaitsekorraldusperioodi jooksul (enne kaitsekorralduskava vahe- ja lõpphindamist 2017. ja 2021. aastal). Kaitsekorralduskava koostamise käigus täheldati, et pruun-raunjalgale leidub hajusalt üle kogu kaitseala, mistõttu tuleb kasvukohad kaardistada Keskkonnaameti Harju-Järva-Rapla regiooni spetsialistide poolt jooksvalt aastal 2014 ning uuesti kaardistada riikliku seire käigus 2017. ja 2021. aastal.

2. Väärtused ja kaitse-eesmärgid

Naage MKA eesmärgiks on geoloogiliselt väärtusliku Põhja-Eesti klindi ning pangametsade, kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitse ning loodusdirektiivi elupaikade – lubjakivipaljandite (8210²), koobaste (8310) ning rusukallete ja jäärakute metsade (9180*) kaitse.

Alljärgnevas tabelis on väljatoodud elupaikade pindalad, mis on esitatud Euroopa Komisjonile eesmärgiks ja kaitsealal kaardistatud elupaikade pindalad.

Tabel 1. Euroopa Komisjonile esitatud loodusdirektiivi metsaelupaikade pindalad (Natura 2000 andmebaas ja Keskkonnaministeeriumi elupaikade kaardikiht)

Natura kood	Euroopa Komisjonile esitatud % loodusala pindalast	Euroopa Komisjonile esitatud elupaigatüübi pindala looduslal (ha)	Kaardistatud elupaigad looduslal (ha)	Elupaiga esinduslikkus /Natura 2000 esinduslikkus A – väga hea, B – hea, C - arvestatav
8210	7,40%	0,3 ha	0 ²	- / C
8310	0,00%	0 ha	0	- / A
9180*	37,10%	1,7 ha	2,2 (2,0) ha ³	B ⁴ / C
Kokku	44,50%	2 ha	2 ha	

2.1. Elupaigad

2.1.1. Metsad

2.1.1.1. Rusukallete ja jäärakute metsad (9180*)

Loodusdirektiivi metsaelupaikadest on kaitsealal esindatud rusukallete ja jäärakute metsad (9180*). Sellesse elupaigatüüpi kuuluvad meil eeskätt pankranniku rusukallete liigirikkad laialehised metsad jalaka, saare, pärna, vahtra, hall-lepa ja sanglepaga. Neis metsades on alustaimestik liigirikas, sest rusukalde eri osad pakuvad erisuguseid kasvutingimusi: kui ülemises osas võib muld suvel paiguti läbi kuivada, siis allpool avaldab sageli mõju paeseinast ja selle jalamilt nõrguv allikavesi (Paal, 2004). Natura 2000 metsaelupaigad on kaardistatud metsaregistri andmetele tuginedes 2005. aastal. 2007. a ja 2009. a on kontrolli tulemusel on nenditud, et elupaik ei vasta tüübile ning pigem on tegemist loodusdirektiivi elupaikadega laialehised loodusmetsad (9020*) ja rohunditerikkad kuusikud (9050*).

Juulis 2012 toimunud välitööde tulemuse selgus, et kaitseala paeastangul ja selle jalamil asuv puistu vastab terve kaitseala ulatuses rusukallete ja jäärakute metsade (9180*) elupaiga tunnustele. Elupaigatüüpe rohunditerikkad kuusikud (9050*) ja laialehised loodusmetsad (9020*) kaitsealal ei esine.

² Elupaik on kaardistatud seisuga 2012. a juulis koos rusukallete ja jäärakumetsadega (9180*) ning eraldi kaardistada ei ole võimalik ega ka vajalik.

³ Välitööde käigus hinnatud metsa vastavust elupaiga kriteeriumitele ning tehtud parandusettepanek pindala vähendamiseks. Kokku esineb rusukallete metsi kaitsealal 2 ha

⁴ Hinnatud kaitsekorralduskava välitööde käigus 2012. a juulis

Kaitsealal olevate rusukallete ja jäärakute metsad on suures osas pärna enamusega või on tegu pärna, kase, vahtra, kuuse, haava, männi, remmelga segametsaga. Puistu koosseis varieerub kaitseala lõikes. Okaspuid on puistu koosseisus vähe. Kaitseala lääneservas asub üks männienamusega eraldis, mis kaardistati elupaiga piiridest välja, kuna see ei vasta elupaiga tingimustele. Lamapuidu kogus varieerub kaitseala lõikes 0- 25 tm/ha kohta. See on tingitud eelkõige inimõjust, kuna kaitseala asub Naage küla servas. Värskeid raieid elupaigas ei täheldatud, leidus üksikuid kände, mis on üle 5 aasta vanused.

Metsa kasvukohatüüp varieerub samuti. Varasemalt on takseerikirjeldustes kasvukohatüübiks määratud nii kastikuloo kui ka angervaksa. Pinnas on suures osas metsas paeklibune ning kaetud erinevate sammalde ja samblikega. Erandiks on siinkohal angervaksa kasvukohatüüp, kus mullahorisont on paksem. Metsa madalamates osades leidub ka veelompe, mis lisavad metsale looduskaitselist väärtust.

Alusmetsa on kaitseala lõikes samuti erinevalt. Näiteks Madise maaüksuse eraldisel 3 on alusmets väga liigivaene võrreldes ülejäänud metsadega, kus alusmetsas esineb sarapuud, pihlakat, magesõstart, kuslapuud, vahert. Metsas kasvavatest taimeliikidest väärib äramärkimist kaitsealune pruun-raunjalg, mida leidus hajusalt üle kogu kaitseala.

Kaitseala metsades on inimõju kõige rohkem koobaste sissekäikude ning ala lääneosas paikneva matkaraja/suusaraja juures. Inimõju väljendub eelkõige tallamise ja prügistamise näol. Üldilme on muude külastatavate kaitsealadega võrreldes hea ja olulist kahju kaitstavale metsaelupaigale sellega tekitatud ei ole. Oli näha ka üksikuid kände ja järgatud tüvenotte, kuid need olid võrdlemisi vanad ja sammaldunud. Kuna piki kaitseala põhjaserva läheb tee, siis võib tulevikus vajalikuks osutuda ohtlike ja surnud puude eemaldamist liiklusohutuse tagamiseks. Samuti võib vajalikuks osutuda ohtlike puude eemaldamine elamute ja ka matkaraja/suusaraja äärest. Sihtkaitsevööndis tuleb rusukallete ja jäärakute metsade (9180*) elupaigatüübile vastavad metsad jätta looduslikule arengule (va ohtlikud puud tee ääres). Piiranguvööndis majandada rusukallete ja jäärakute metsi võimalikult looduslähedaselt.

Eelmainitud tee servas on ka kraav, kuid selle mõju elupaigatüübile ei ole oluline. Elupaiga pindala on 2 ha ja selle seisundi on käesoleva kaitsekorralduskava koostajad hinnanud B vääriliseks.

Oodatavad tulemused 30 aasta pärast: vähemalt 2 ha elupaigatüübi säilimine samas (B – hea) või paremas seisundis (A – väga hea).

Oodatavad tulemused kaitsekorraldusperioodi lõpuks: vähemalt 2 ha elupaigatüübi säilimine samas seisundis (B – hea).

Mõjutegurid ja meetmed:

Positiivsed:

- 1,1 ha elupaika on määratud sihtkaitsevööndisse;
- inimõju tagasihoidlik, vaatamata sellele, et kaitseala läheduses paikneb Naage küla ning alal asuvad koopad on inimeste poolt külastatavad.

Negatiivsed:

- piiranguvööndis on lubatud turberaie (piiranguvööndis majandada rusukallete ja jäärakute metsi võimalikult looduslähedaselt).

2.1.2. Paljandid ja koopad

2.1.2.1. Lubjakivipaljandid (8210)

Sellesse elupaigatüüpi kuuluvad paepaljandid nende pragudes kasvava taimestuga. Selliseid paljandeid leidub Põhja-Eesti pankrannikul (klindil) – seal, kus tormilained ei küüni tavaliselt paeservani, ent ka Soome lahte suubuvate jõgede – Keila, Jägala, Valgejõe jt – kanjoniorgudes ning Lääne-Eesti klindi sisemaale jäävatel paekõlvikutel – Kirblas ja Saleveres (Paal, 2004).

Lubjakivi paljandeid kaitsealal eraldi kaardistatud ei ole, kuid need esinevad pangametsade alal ning eraldi kaardistada ei ole neid vajalik. Euroopa Komisjonile on esitatud eesmärgiks 0,3 ha elupaiga kaitse. Lubjakivi paljandid on alal säilinud hästi, kohati esines looduslikku varingut.

Oodatavad tulemused 30 aasta pärast: 0,3 ha elupaiga säilimine.

Oodatavad tulemused kaitsekorraldusperioodi lõpuks: 0,3 ha elupaiga säilimine.

Mõjutegurid ja meetmed:

Positiivsed:

- inimõju puudub;
- kaitsekorraga on elupaiga säilimine tagatud (osa elupaigast on määratud sihtkaitsevööndisse ning piiranguvööndis on keelatud kaevandamine, ehitamine kaitseala valitseja nõusolekul jmt).

Negatiivsed mõjutegurid puuduvad.

2.1.2.2. Koopad (8310)

Sellesse elupaigatüüpi kuuluvad maa-alused tühimikud, kus elavad väga kitsalt kohastunud või endeemsed liigid (peamiselt nahkhiired). Kõige rohkem on Eestis põhjavee uuristatud koopaid, kuid rohkesti leidub ka tehiskoopaid, eeskätt Kirde-Eesti põlevkivipiirkonnas ja liivakaevanduste alal Piusas; laiemalt teatakse Sänna koopaid, Kuke koopaid Pärnu jõe ääres ning Aruküla koopaid Tartu lähistel (Paal, 2004).

Kaitsealal leidub tehiskoopaid, kus talvituvad kaks II kaitsekategooriasse kuuluvat liiki, veelendlane ja tõmmulendlane. Koobaste kaitse on määratud ka loodusala eesmärgiks, kuid elupaiga piirid on tema väiksuse tõttu kaardistamata. Koopad on endiselt alal säilinud ning inimõju ei täheldatud. Kindlasti pakuvad koopad huvi ala külastajatele (seda kinnitasid ka jalajäljed koopa sisemuses ning sissetallatud rada teelt koopani). Koopad on avatud ning koobaste sisemus prügivaba.

Oodatavad tulemused 30 aasta pärast: koobaste säilimine avatuna.

Oodatavad tulemused kaitsekorraldusperioodi lõpuks: koobaste säilimine avatuna.

Mõjutegurid:**Positiivsed:**

- kaitsekorruga on elupaiga kaitse tagatud (nahkhiirte jaoks olulised koopad jäävad sihtkaitsevööndisse).

Negatiivsed mõjutegurid puuduvad.**2.2. Liigid****2.2.1. Imetajad**

Kaitsealustest imetajatest on kaitsealal registreeritud veelendlase (*Myotis daubentonii*) ja tõmmulendlase (*Myotis brandtii*) talvitumispaigad. Nahkhiirtele sobivaid koopaid Naage MKA-1 on kaks ning erinevatel andmetel on kaitsealal teada isegi kolm nahkhiire liiki. Viimati uuriti kaitsealal nahkhiiri 2002. aastal ning siis oli nahkhiirte hinnanguline arv kaitsealal 10 isendit.

2.2.1.1. Veelendlane (*Myotis daubentonii*)

II kat, LoD II, KE – jah, LoA – ei⁵.

Veelendlane kuulub looduskaitse II kaitsekategooriasse, ta on suhteliselt väike, lühikeste kõrvadega nahkhiir, kelle selg on hele- või punakaspruun, kõhupool on hallikasvalge ning kõrvad ja lennunahk pruunid. Tiivad on laiad. Veelendlane on meie tavalisemaid ja arvukamaid nahkhiireliike (<http://bio.edu.ee/loomad/Imetajad/MYODAU2.htm>). Eestis on suvise asurkonna suurus hinnanguliselt 30 000-50 000 isendit; talvituvate isendite arv teadaolevates talvituspaigatüüpides on hinnanguliselt 2000 isendit (Masing, avaldamata andmed). Asurkonna seisund on praegustel andmetel Eestis hea.

Suveperioodil elab veelendlane Eestis veekogude lähedal, metsades ja parkides. Päevasteks varjupaikadeks (nii üksikisendite kui kolooniate puhul) on puuõõnsused (tihti vanades pärnades mõisaparkides) ja ka linnupesakastid. Toitumispaikadeks on tuulevaiksed vabaveealad siseveekogudes (tiikides, järvedes, jõgedes, kanalites) ja paiguti ka mererannikul. Toitub ka hõredas puistus. Talvituspaikadeks on suured tehiskoopad (Tallinna ümbruses, Piusas; ühes koopas on leitud kuni 1364 looma), mõned väiksemad tehiskoopad (Helmes, Koorkülas, Vana-Karistes, Naagel), vanad kindlusevarjendid (Tahkunas) ning suuremad ja sojemad nn. lendlasekeldrid mõisates ja linnustes Läänemaal, Harjumaal jm.; samuti Narva bastionide müürikäigud. Talvel jahedad või läbi külmuvad keldrid võivad olla ülemineku-varjupaikadeks sügisel või ka lennupaikadeks suveöödel (eriti, kui nad paiknevad veekogu lähedal).

Suvistes elupaikades on ohuteguriteks suvekolooniate varjupaikade üldised ohud: eeskätt õõnsate puude olemasolu sobivateks toitumispaikadeks olevate veekogude lähedal. Ohtudeks on ka pestitsiidide kasutamine putukatõrjes, samuti röövloomad. Lisaks toitumispaigaks

⁵ kat - liigi kaitsekategooria, LoD II - loodusdirektiivi lisas olemine, KE - jah; KE - ei - kaitse-eeskirjas eesmärgiks olemise, LoA - jah; LiA – ei - loodus- ja/või linnuala eesmärgiks olemise kohta.

olevate veekogude hävimine või nende seisundi halvenemine – eeskätt vee reostumine ja sellega kaasnev taimestikust vaba veepinna ala vähenemine, samuti kallaste puhastamine taimestikust. Talvituspaikade ohuteguriteks on avade kinniajamine, kasutamine inimese poolt, nahkhiirte häirimine, talvituspaiga mikrokliima ja/või siseehituse muutmine, looduslikud tegurid (külm, avade sulgumine varingu läbi). Vanade mõisa- ja linnusekeldrite ning bastionikäikude varisemisoht. Talvekolooniad tehiskoobastes ja paljudes keldrites on ohustatud.

Tähtis on vanade metsade, parkide ja õõnsate puude säilitamine ning maavaldajate ja -kasutajate teavitamine nahkhiirte kaitseabinõudest. Liiki soodustavateks tegevusteks on ka puistude rajamine, kus on lehtpuid, millesse ajapikku tekivad õõnsused. Puistudes, kus on vähe õõnsusi, saab liigi elutingimusi parandada varjekastide paigutamisega puudele (Masing jt, 2004).

Veelendlast on leitud 2002. aastal tehiskoopast nr 1 ja nr 2, kus talvitus kokku 3 isendit (1 isend koopas nr 1 ja 3 isendit koopas nr 2). Koopa nr 2 kumulatiivne väärtus on 9 isendit ja koopa nr 1 kumulatiivne väärtus on 16 isendit. Koobaste seisund on hea, varjendis raudlagi eemaldatud, avad on lahti. Kindlasti tuleb vältida koobaste kahjustamist (nt ehitustööde ajal), nahkhiirte häirimist talvitumise ajal (müra, suits) (Lutsar, Masing 2001). Alal leidus õõnsustega puid ja veekogusid ning seetõttu võib arvata, et veelendlane elab Naage MKA-l ka suveperioodil.

Oodatavad tulemused 30 aasta pärast: liigi talvituspaigad on alal säilinud liigile soodsas seisundis ning veelendlased talvituvad koobastes.

Oodatavad tulemused kaitsekorraldusperioodi lõpuks: liigi talvituspaigad on alal säilinud liigile soodsas seisundis ning vähemalt 4 veelendlast talvitub koobastes.

Mõjutegurid ja meetmed:

Positiivsed:

- koopad säilinud avatuna;
- koobaste kaitse on kaitsekorraga tagatud (mõlemad leiukohad asuvad sihtkaitsevööndis).

Negatiivsed:

- häirimine talvitumise ajal (vältida talvituvate nahkhiirte häirimist. Täiendava info lisamine nahkhiirte kohta kaitseala tähistele või koobastele ei ole vajalik, kuna meelitab inimesi pigem otsima nahkhiiri. Lisaks – viimane uuring tehti 2002. a, mistõttu enne täiendavate piirangute rakendamist tuleb hinnata, kui palju tänasel päeval nahkhiired kaitsealal asuvad koopaid talvitumiseks kasutavad).
- lõkke tegemine koobaste läheduses (lõkketegemine reguleeritud kaitse-eeskirja. Kaitsealal ei ole ühtegi kaitseala valitseja nõusolekul ettevalmistatud ja tähistatud lõkkekohta, kuid ühe koopa läheduses leitud välitööde käigus ebaseaduslik lõkkekoht). Vajalik koobaste juurde viivate radade otstesse paigaldada tähised koos piktogrammidega, kus oleks märgitud kaitsealal keelatud tegevused, sh lõkketegemine. Ühe koopa juures on tähis olemas, vajalik lisada üksnes piktogramm.

2.2.1.2. Tõmmulendlane (Brandti lendlane) (*Myotis brandtii*)

II kat, LoD II, KE – jah, LoA – ei.

Tõmmulendlane kuulub looduskaitse II kaitsekategooriasse, ta on tumepruuni seljaga ja ta karv on märgatava siidja läikega. Kõhupool on kollakashall, kõrvad ja lennus hallikaspruunid või isegi mustad (<http://bio.edu.ee/loomad/Imetajad/MYOBRA2.htm>). Eestis laialt levinud mandriosas, elab ka Saaremaal ja Hiiumaal. Suvise asurkonna suurus on hinnanguliselt 10 000-20 000 isendit; talvituvate isendite arv teadaolevates talvituspaigatüüpides on hinnanguliselt 170 isendit. Saaremaal ja Hiiumaal vähearvukas. Arvukas on praegustel andmetel suhteliselt hea, Tallinna ümbruse talvituspaikades ja Piusa koobastes püsib arvukus suhteliselt stabiilne.

Eestis elab suvel metsades, mõnikord veekogude lähedal. Päevasteks varjupaikadeks (nii üksikisendite kui kolooniate puhul) on eelistatult sein- või katusepraod metsäärsetes puumajades. Metsamassiivides on ta soodsate tingimuste korral tavaline liik. Linnupesakaste väldib. Toitumispaikadeks on enamasti vähemalt 1 m läbimõõduga vahed puuvõrde kesk- ja ülaosas vanemas metsas ja metsateede kohal.

Talvituspaikadeks on suured tehiskoopad (Tallinna ümbruses, Piusas). Väga harva või vähearvukalt talvitub väiksemates maa-alustes ruumides nagu väikesed tehiskoopad (Helmes, Naagel) ning suuremad ja soojemad nn. lendlase-keldrid mõisates või linnustes Läänemaal, Raplamaal ja Saaremaal.

Suvistes elupaikades on ohuteguriteks suvekolooniate varjupaikade üldised ohud: ehitustööd hoonetes (näiteks seinte- ja katuseremont), hoonete puitosade töötlemine mürgiste ainetega, pestitsiidide kasutamine putukatõrjes, röövloomad. Samuti toitumispaigaks olevate metsade hävimine. Talvituspaikade ohuteguriteks on avade kinniajamine, kasutamine inimese poolt, nahkhiirte häirimine, talvituspaiga mikrokliima ja/või siseehituse muutmine, looduslikud tegurid (külm, avade sulgumine varingu läbi). Talvekolooniad tehiskoobastes on ohustatud.

Tähtis on vanade majade säilitamine metsade juures ning maavaldajate ja -kasutajate teavitamine nahkhiirte kaitseabinõudest (Masing jt, 2004).

Tõmmulendlast on leitud 2002. aastal tehiskoopast nr 1, kus talvitus 1 isend. Kokku talvitus koopas 5 isendit kolmest erinevast liigist ning koopa kumulatiivne väärtus on 16 isendit. Koobast on hinnatud väga oluliseks (nahkhiirte uuring). Koobaste seisund on hea, avad on lahti. Kindlasti tuleb vältida koobaste kahjustamist (nt ehitustööde ajal), nahkhiirte häirimist talvitumise ajal (müra, suits) (Lutsar, Masing 2001).

Oodatavad tulemused 30 aasta pärast: liigi talvituspaigad on alal säilinud liigile soodsas seisundis ning tõmmulendlased talvituvad koobastes.

Oodatavad tulemused kaitsekorraldusperioodi lõpuks: liigi talvituspaigad on alal säilinud liigile soodsas seisundis ning vähemalt 2 tõmmulendlast talvituvad koobastes.

Mõjutegurid ja meetmed:

Positiivsed:

- koopad säilinud avatuna;
- koobaste kaitse on kaitsekorruga tagatud (mõlemad leiukohad asuvad sihtkaitsevööndis).

Negatiivsed mõjutegurid:

- häirimine talvitumise ajal (vältida talvituvate nahkhiirte häirimist. Täiendava info lisamine nahkhiirte kohta kaitseala tähistele või koobastele ei ole vajalik, kuna meelitab inimesi pigem otsima nahkhiiri. Lisaks – viimane uuring tehti 2002. a, mistõttu enne täiendavate piirangute rakendamist tuleb hinnata, kui palju tänasel päeval nahkhiired kaitsealal asuvad koopaid talvitumiseks kasutavad).
- lõkke tegemine koobaste läheduses (kaitsealal ei ole ühtegi kaitseala valitseja nõusolekul ettevalmistatud ja tähistatud lõkkekohta, kuid ühe koopa läheduses leitud välitööde käigus ebaseaduslik lõkkekoht). Vajalik koobaste juurde viivate radade otstesse paigaldada tähised koos piktogrammidega, kus oleks märgitud kaitsealal keelatud tegevused, sh lõkketegemine. Ühe koopa juures on tähis olemas, vajalik lisada üksnes piktogramm.

2.2.2. Taimed

Kaitsealustest taimeliikidest on kaitsealal registreeritud II- kaitsekategooriasse kuuluvate pruun raunjala (*Asplenium trichomanes*) ja müür-raunjala (*Asplenium ruta-muraria*) kasvukoht.

2.3.2.1. Pruun-raunjalg (*Asplenium trichomanes*) ja müür-raunjalg (*Asplenium ruta-muraria*)

Mõlemad liigid on lubjalembelised, kasvavad ka kiviaedadel ja paepragudes. Eestis üsna haruldased. Naage MKA-l kaardistati pruun-raunjala ja müür-raunjala kasvukohad 2007. a. Mõlemad liigid kasvavad paekaldal vana laululava taga, koobastest ida poole. Kasvukoht on kuiv ja asub poolvarjus. Liigi areaal on 300 m² ning 2007. a kaardistati seal 10 pruun-raunjala ja 3 müür-raunjala isendit, inimõju ja kahjustused puuduvad (Keskkonnaregister). Inimõju ei täheldatud ka välitöödel kaitsekorralduskava koostamise käigus.

Oodatavad tulemused 30 aasta pärast: liigi kasvukoha säilimine liigile soodsas seisus. Arvukuselt on pruun-raunjalg vähemalt 10 ja müür-raunjalg vähemalt 3 kogumikku.

Oodatavad tulemused kaitsekorraldusperioodi lõpuks: liigi kasvukoha säilimine liigile soodsas seisus ja kasvab pruun-raunjalg vähemalt 10 ja müür-raunjalg vähemalt 3 kogumikku.

Mõjutegurid:**Positiivsed:**

- inimõju puudub;
- kaitsekorruga on tagatud kasvukoha kaitse (keelatud on maavara kaevandamine, ehitamine on lubatud kaitseala valitseja nõusolekul jmt).

Negatiivsed mõjutegurid puuduvad.

Tabelis 2 võetakse kokku Naage MKA kaitseväärtuste hoidmisega seotud kaitse-eesmärgid, soodsa looduskaitse seisundi saavutamist või hoidmist ohustavad tegurid ning nende ärahoidmiseks või leevendamiseks ettenähtavad meetmed ning kaitsetegevuse oodatavad tulemused 30 aasta perspektiivis. Tabel 2. Eesmärgiks olevate väärtuste koondtabel

Jrk	Väärtus	Kaitse-eesmärk 30 a pärast	Ohutegurid	Meetmed	Oodatavad tulemused kaitsekorraldusperioodi lõpuks
Elupaigad					
Metsad					
2.1.1.1.	Rusukalle ja jäärakute metsad (9180*)	Vähemalt 2 ha säilimine samas (B – hea) või paremas seisundis (A – väga hea)	Piiranguvööndis on lubatud turberaie	Majandada metsi võimalikult looduslähedaselt	Vähemalt 2 ha säilimine samas seisundis (B – hea)
Paljandid ja koopad					
2.1.2.1.	Lubjakivipaljandid (8210)	0,3 ha elupaiga säilimine	Puuduvad	-	0,9 ha elupaiga säilimine
2.1.2.2.	Koopad (8310)	Koobaste säilimine avatuna	Puuduvad	-	Koobaste säilimine avatuna
Liigid					
2.2.1.1.	Veelendlane (<i>Myotis daubentonii</i>)	Liigi talvituspaigad on alal säilinud liigile soodsas seisundis ning veelendlased talvituvad koobastes	Häirimine talvitumise ajal	Teostada täiendav uuring, et selgitada välja, kui palju nahkhiiri tänasel päeval kaitseala koobastes talvitub	Liigi talvituspaigad on alal säilinud liigile soodsas seisundis ning vähemalt 4 veelendlast talvitub koobastes
			Lõkke tegemine koobaste läheduses	Teavitamine (piktogrammidega tähis)	
2.2.1.2.	Tõmmulendlane (<i>Myotis brandtii</i>)	Liigi talvituspaigad on alal säilinud liigile soodsas seisundis ning tõmmulendlased talvituvad koobastes	Häirimine talvitumise ajal	Teostada täiendav uuring, et selgitada välja, kui palju nahkhiiri tänasel päeval kaitseala koobastes talvitub	Liigi talvituspaigad on alal säilinud liigile soodsas seisundis ning vähemalt 2 tõmmulendlast talvitub koobastes
			Lõkke tegemine koobaste läheduses	Teavitamine (piktogrammidega tähis)	
2.3.2.1.	Pruun-raunjalg (<i>Asplenium trichomanes</i>)	Liigi kasvukoha säilimine liigile soodsas seisus, pruun-raunjalga vähemalt 10 ja müür-raunjalga vähemalt 3 kogumikku.	Puuduvad	-	Liigi kasvukoha säilimine liigile soodsas seisus, pruun-raunjalga vähemalt 10 ja müür-raunjalga vähemalt 3 kogumikku.
2.3.2.1.	Müür-raunjalg (<i>Asplenium ruta-muraria</i>)	Liigi kasvukoha säilimine liigile soodsas seisus, pruun-raunjalga vähemalt 10 ja müür-raunjalga vähemalt 3 kogumikku.	Puuduvad	-	Liigi kasvukoha säilimine liigile soodsas seisus, pruun-raunjalga vähemalt 10 ja müür-raunjalga vähemalt 3 kogumikku.

3. Ala ja selle väärtuste tutvustamine ja külastuskorraldus

Kaitsealal ei ole oluline loodusturismi sihtpunkt, kuid ala läbib tähistatud EuroVelo matkarada. Rada algab Läti piiri äärest ja kulgeb mööda rannikuserva läbi saarte, Tallinna ning Ida-Eesti Peterburini, kogupikkusega 980 kilomeetrit. Külastuskorralduse eesmärgil ei ole kaitsealale rajatud ühtegi rajatist, välja arvatud varem rajatud ning nüüdseks lagunenud laululava kaitseala idaküljes. Karjatamise eesmärgil on klindi peale paigaldatud elektrikarjus.

Visioon ja eesmärk

Visioon

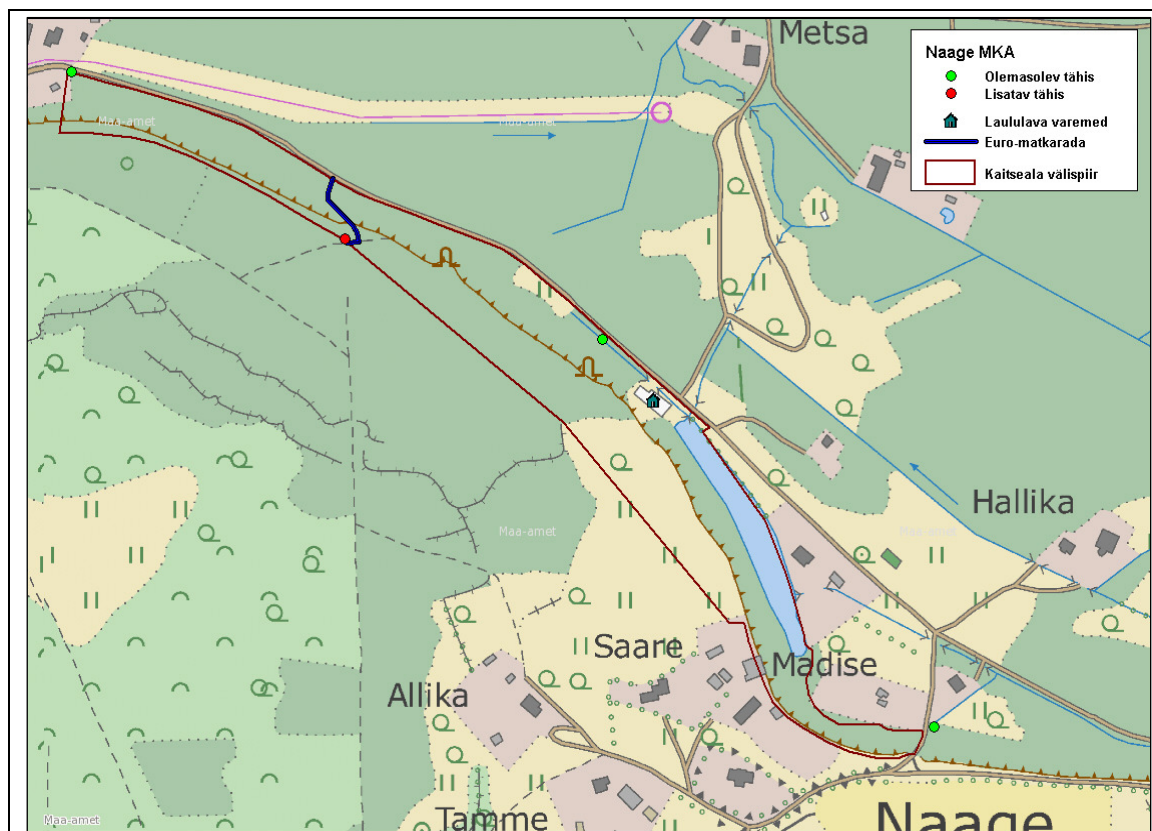
- Naage maastikukaitseala ei ole oluline loodushariduslik objekt ja külastuskoht piirkonna elanikele, külastajatele ja läbisõitjatele. Külastuspotentsiaal alal puudub.

Eesmärk

- Tagada piirkonna elanikele ja külastajatele info kaitsealale sattumisest.

Meetmed

- Tähiste uuendamine ja hooldus. Muud külastustaristut kaitsealale ei planeerita.

Joonis 2. Kaitseala tähistus

4. KAVANDATAVAD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED JA EELARVE

4.1. Tegevuste kirjeldus

4.1.1. Uuringud, inventuurid ja seire

4.1.1.1. Müür-raunjala ja pruun-jala kasvukoha seire

Kaitsealal teostatakse ohustatud soontaimede ja samblaliikide riiklikku seiret, mille käigus on varasemalt kaardistatud müür-raunjala ja pruun-raunjala leiukohad. Viimati teostati seiret 2007. aastal, samuti hindasid käesoleva kava autorid kasvukoha seisundit ning tundub, et kasvukoht on liigile soodsas seisundis. Samas tuleb seiret jätkata ning kaitsealuste taimeliikide kasvukohta tuleb kontrollida, liikide populatsiooni arvukust ja seisundit hinnata vähemalt kaks korda kaitsekorraldusperioodi jooksul (enne kaitsekorralduskava vahe- ja lõpphindamist 2017. ja 2021. aastal). Kaitsekorralduskava koostamise käigus täheldati, et pruun-raunjalgale leidub hajusalt üle kogu kaitseala, mistõttu tuleb kasvukohad kaardistada Keskkonnaameti Harju-Järva-Rapla regiooni spetsialistide poolt jooksvalt aastal 2014 ning uuesti kaardistada riikliku seire käigus 2017. ja 2021. aastal. Riikliku seiret korraldab Keskkonnaamet kasutades kolmandikku seirele vajaminevast finantseeringust omafinantseeringut ning ülejäänud seire korraldamiseks vajaminevad vahendid tulevad riigihanke korras.

4.1.1.2. Kava uuendamiseks nahkhiirte talvitumiskohtade kontroll liikide arvukuse kontroll

Kaitsealal on registreeritud kahe nahkhiire liigi, veelendlase ja tõmmulendlase, talvitumiskohad ning koobaste väärtust on hinnatud kõrgeks. Viimati loendati talvituvaid nahkhiiri kümme aastat tagasi (2002. a), kuid kava uuendamiseks ja tulemuslikkuse hindamiseks tuleb seda käesoleva kaitsekorraldusperioodi jooksul teostada kahel korral (2017. ja 2021. aastal).

4.1.2. Tähistamine ja tähiste hooldus

Kaitseala on tähistatud 3 tähisega ning täiendavalt tuleb lisada veel üks tähis. Lisaks tuleb puhastada üks soditud tähis (Joonis 2). Kaitseala välispiir on tähistatud rahuldavalt – paigaldatud on 3 tähist. Täiendavalt tuleb lisada vähemalt 1 kaitseala nimega tähis ning lisada tähistele ka piktogrammide lõkketegemise keeluga (Joonis 2). Üks tähis on soditud, mis tuleb puhastada. Ühe koopa juures on tähis olemas, vajalik lisada üksnes piktogrammide.

4.1.3. Kavade ja eeskirjade

4.1.3.1. Kaitsekorralduskava uuendamine ja tulemuslikkuse hindamine

Kaitsekorraldusperioodi teiseks pooleks (2018-2022) uuendatakse ja kaasajastatakse tegevuskava ning eelarve. Sellega alustatakse 2017. aastal. Vajadusel korrigeeritakse kaitsekorralduslikke meetmeid. Kaitsekorralduskava järgnevaks perioodiks koostatakse 2022. aastal. Selleks tuleb teha ettevalmistusi käesoleva kava kogu perioodi jooksul. Järgmise kava

aluseks on käesoleva kava täitmise analüüs, liikide ja koosluste looduskaitse seisundi hindamine, uute võimalike ohutegurite tuvastamine ja vastavate lahenduste väljatöötamine tehtud tööde dokumentatsioon, uuringud jms. Kaitsekorralduskava uuendamist korraldab Keskkonnaamet.

4.2. Tegevuskava ja eelarve

Tegevuskava tabelisse 3 on koondatud eelnevate analüüsidenä esitatud tööd, mis on täitmiseks käesoleva kaitsekorralduskavaga ettenähtud perioodi jooksul.

Tabelis on tegevused jaotatud vastavalt tegevuse olulisusele järgmistesse prioriteetsusklassidesse:

- 1) esimene prioriteet – hädavajalik tegevus, millela kaitse-eesmärkide täitmine planeeritavas ajavahemikus on võimatu, see on väärtuste säilimisele ja toimiva ohuteguri kõrvaldamisele suunatud tegevus; kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamiseks vajalik tegevus;
- 2) teine prioriteet – vajalik tegevus, mis on suunatud väärtuste taastamisele, eksponeerimisele ja potentsiaalsete ohutegurite kõrvaldamisele;
- 3) kolmas prioriteet – soovituslik tegevus ehk tegevus, mis aitab kaudselt kaasa väärtuste säilimisele ja taastamisele ning ohutegurite kõrvaldamisele.

Tabel 3. Naage maastikukaitseala tegevuskava ja eelarve

Jrk	Tegevuse nimetus	Tegevuse tüüp	Korraldaja	Prioriteet	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Tegevuse maksumus kokku
					Sadades eurodes										
Inventuurid, uuringud ja seire															
4.1.1.1.	Müür-raunjala ja pruun-jala kasvukoha seire	Seire	KA	II					X				X		Jooksev tegevus ⁶
4.1.1.2.	Kava uuendamiseks nahkhiirte talvitumiskohtade kontroll	Inventuur	KA	II					X				X		Jooksev tegevus
Tähistamine															
4.1.2.	Tähistamine ja tähiste hooldamine	Tähistamine	RMK	II		1,3									1,3
Kavad ja eeskirjad															
4.1.3.1.	Kava uuendamine ja tulemuslikkuse hindamine	Kava	KA	I					X					X	Jooksev tegevus
															Kokku: 1,3

KA - Keskkonnaamet

RMK – Riigimetsa Majandamise Keskus

⁶ Jooksva vajadusena peetakse silmas kulusid, mis ennekõike vajavad vastutava institutsiooni töötajate aega. Reaalne materjalikulu on tühine. Nt objektide jooksev ülevaatus, kaitseala kaitse korraldamise, valitsemise ja järelevalvega seotud tegevused jms.

5. Kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamine

Varasem kaitsekorralduskava Naage MKA-l puudub. Tulemuslikkuse hindamiseks on vajalik hinnata kaitsealuste taimeliikide kasvukohta seisund ja arvukus ning kaitsealuste nahkhiirte talvitumiskohtade seisund ja arvukus. Käesoleva kaitsekorralduskava tulemuslikkuse hindamisel kasutatakse järgmisi kriteeriume:

Elupaigad

Rusukallete ja jäärakute metsad (9180*) – vähemalt 2 ha elupaiga säilimine heas seisundis (B – hea).

Lubjakivipaljandid (8210) – vähemalt 0,3 ha elupaika on säilinud.

Koopad (8310) – koopad on avatud.

Liigid

Veelendlane (*Myotis daubentonii*) – liigi talvituspaigad on alal säilinud liigile soodsas seisundis ning vähemalt 4 veelendlast talvitub koobastes.

Tõmmulendlane (*Myotis brandtii*) – liigi talvituspaigad on alal säilinud liigile soodsas seisundis ning vähemalt 2 tõmmulendlast talvitub koobastes.

Pruun-raunjalg (*Asplenium trichomanes*) – kasvukoht on liigile soodsas seisus.

Müür-raunjalg (*Asplenium ruta-muraria*) – kasvukoht on liigile soodsas seisus.

Tabel 4. Kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamise kriteeriumid ja kontrollväärtused

Väärtus	Indikaator	Lävend	Tulemus
Rusukallete ja jäärakute metsad (9180*)	Pindala, seisund	2 ha (seisund – B)	vähemalt 2 ha säilimine samas seisundis (B – hea).
Lubjakivipaljandid (8210)	Pindala, seisund	Vähemalt 0,3 ha	Vähemalt 0,3 ha elupaika on säilinud
Koopad (8310)	Seisund	Koopad on avatud	Koopad on avatud
Veelendlane (<i>Myotis daubentonii</i>)	Talvitumiskoha seisund ja arvukus	Talvitumiskohad on liigile soodsas seisus (2002. a talvitus kahes koopas 3 isendit)	Liigi talvituspaigad on alal säilinud liigile soodsas seisundis ning vähemalt 4 veelendlast talvitub koobastes
Tõmmulendlane (<i>Myotis brandtii</i>)	Talvitumiskoha seisund ja arvukus	Talvitumiskohad on liigile soodsas seisus (2002. a talvitus 1 isend)	Liigi talvituspaigad on alal säilinud liigile soodsas seisundis ning vähemalt 2 tõmmulendlast talvitub koobastes
Pruun-raunjalg (<i>Asplenium trichomanes</i>)	Kasvukohta seisund, kogumike arv	Kasvukoht on liigile soodsas seisus	Kasvukoht on liigile soodsas seisus, pruun-raunjalga vähemalt 10 ja müür-raunjalga vähemalt 3 kogumikku.

Müür-raunjalg (<i>Asplenium ruta-</i> <i>muraria</i>)	Kasvukoha seisund , kogumike arv	Kasvukoht on liigile soodsas seisus	Kasvukoht on liigile soodsas seisus, pruun- raunjalga vähemalt 10 ja müür-raunjalg vähemalt 3 kogumikku.
--	-------------------------------------	--	--

Kasutatud kirjandus

1. Arold, Eesti Maastikud, 2005, Tartu Ülikooli Geograafia Instituut, Tartu Ülikooli kirjastus.
2. Lutsar, L., Masing, M., 2001. Nahkhiirte talvitumispaikade inventeerimine Harjumaal 2011. a novembris
3. Lutsar, L., Masing, M., 2002. Nahkhiirte talvituspaigad Harjumaal 1947-2002
4. Masing, M., Keppart, V. & Lutsar, L., 2004, Tegevuskava nahkhiirte kaitse korraldamiseks aastaiks 2005-2009.
5. Paal, J., 2004. „Loodusdirektiivi“ elupaigatüüpide käsiraamat. Keskkonnaministeerium, Tallinn.
6. Keskkonnaregister.
7. Natura 2000 standardandmebaas.
8. www.riigiteataja.ee
9. www.maaamet.ee

Lisad

Lisa 1. Naage maastikukaitseala kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri

Määrus kehtestatakse «[Looduskaitseaduse](#)» § 10 lõike 1 alusel.

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Naage maastikukaitseala kaitse-eesmärk

- (1) Naage maastikukaitseala (edaspidi *kaitseala*) võetakse kaitse alla:
  - 1) geoloogiliselt väärtusliku Põhja-Eesti klindi ning pangametsade, kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitseks;
  - 2) EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide – lubjakivipaljandite (8210²), koobaste (8310) ning rusukallete ja jäärakute metsade (9180*) kaitseks.
- (2) Kaitseala maa- ja veeala jaguneb vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele üheks sihtkaitsevööndiks ja üheks piiranguvööndiks.
- (3) Kaitsealal tuleb arvestada «Looduskaitseaduses» sätestatud piiranguid käesolevas määruses sätestatud erisustega.
- (4) Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615-k «Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri» lisa 1 punkti 2 alapunktist 231 hõlmab kaitseala Naage loodusala, kus tegevuse kavandamisel tuleb hinnata selle mõju loodusala kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade suhtes kehtivaid erisusi.

§ 2. Kaitseala asukoht

- (1) Kaitseala asub Harju maakonnas Harku vallas Naage külas.
- (2) Kaitseala välispiir ja vööndite piirid on esitatud kaardil määruse lisas³.

§ 3. Kaitseala valitseja

Kaitseala valitseja on Keskkonnaamet. [[RT I 2009, 7, 48](#) - jõust. 01.02.2009]

2. peatükk KAITSEKORRA ÜLDPÕHIMÕTTED

§ 4. Lubatud tegevus

- (1) Inimestel on lubatud viibida, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi kogu kaitsealal.
- (2) Füüsilise isiku või eraõigusliku juriidilise isiku omandis oleval kinnisasjal viibimine on lubatud, arvestades «Asjaõigusseaduses» ja «Looduskaitseaduses» sätestatut.

(3) Kaitsealal on lubatud jahipidamine.

(4) Kalapüük kaitseala vetel on lubatud kinnistu omaniku nõusolekul.

(5) Kaitsealal on lubatud rahväärituste korraldamine. Rohkem kui 20 osalejaga rahväärituste korraldamine selleks ettevalmistamata kohtades on lubatud üksnes kaitseala valitseja nõusolekul.

(6) Kaitseala teedel on lubatud sõidukiga sõitmine ja kaitseala vetel mootorita ujuvvahendiga sõitmine. Sõidukiga sõitmine väljaspool teid ja maastikusõidukiga sõitmine on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitse-eeskirjaga lubatud töödel, kaitseala valitsemisega seotud töödel, kaitseala valitseja nõusolekul teostatavas teadustegevuses ning lisaks piiranguvõõndis tehtavatel liinirajatiste hooldustöödel ja maatulundusmaal metsamajandustöödel või põllumajandustöödel. Muudel juhtudel on maastikusõidukiga sõitmine lubatud kaitseala valitseja nõusolekul.

§ 5. Keelatud tegevus

Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud:

- 1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja sihtotstarvet;
- 2) koostada maakorralduskava ja teostada maakorraldustoiminguid;
- 3) väljastada metsamajandamiskava;
- 4) kinnitada metsateatist;
- 5) kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut;
- 6) anda nõusolekut väikeehitise, sealhulgas lautri või paadisilla ehitamiseks;
- 7) anda projekteerimistingimusi;
- 8) anda ehitusluba.

§ 6. Tegevuse kooskõlastamine

(1) Kaitseala valitseja vaatab talle kooskõlastamiseks esitatud metsateatise läbi ja annab kümne tööpäeva jooksul pärast taotluse saamist metsakoosluse liikide ning vanuse mitmekesisuse säilitamise eesmärgist tulenevalt oma kirjaliku nõusoleku või seab vajaduse korral omapoolsed tingimused.

(2) Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis vajab kaitse-eeskirja kohaselt kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või seisundit.

(3) Kui tegevust ei esitatud kaitseala valitsejale kooskõlastamiseks või tegevuses ei arvestatud kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt «Haldusmenetluse seadusele» õiguspärast ootust sellise tegevuse õiguspärasuse osas.

(4) Keskkonnaministeeriumil või Keskkonnaametil on keskkonnamõju hindamise järelevalvajana õigus määrata kaitseala kaitseks keskkonnanõudeid, kui kavandatav tegevus võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või seisundit.

3. peatükk SIHTKAITSEVÖÖND

§ 7. Sihtkaitsevööndi määratlus

(1) Sihtkaitsevöönd on kaitseala maa-ala seal väljakujunenud või kujundatavate looduslike ja poollooduslike koosluste säilitamiseks.

(2) Kaitsealal on Naage sihtkaitsevöönd.

§ 8. Lubatud tegevus

Sihtkaitsevööndis on kaitseala valitseja nõusolekul lubatud:

- 1) hooldustööd kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks;
- 2) metsakoosluse kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile, kusjuures kaitseala valitsejal on õigus esitada nõudeid raieaja ja -tehnoloogia, metsamaterjali kokku- ja väljaveo ning puistu koosseisu ja täiuse osas;
- 3) rohu niitmine ja loomade karjatamine ulatuses, mis tagab poollooduslike koosluste ilme ja liigikoosseisu säilimise;
- 4) teede ja jalgradade hooldustööd;
- 5) õppe- ja loodusradade rajamine ning nende hooldustööd.

§ 9. Keelatud tegevus

Sihtkaitsevööndis on keelatud:

- 1) majandustegevus;
- 2) loodusvarade kasutamine;
- 3) telkimine ja lõkke tegemine;
- 4) uute ehitiste püstitamine.

§ 10. Sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk ja selle saavutamine

Sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on rusukalde ja pangametsa kaitse, looduse mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine.

4. peatükk PIIRANGUVÖÖND

§ 11. Piiranguvööndi määratlus

(1) Piiranguvöönd on kaitseala maa- ja veeala, mis ei kuulu sihtkaitsevööndisse.

(2) Kaitsealal on Naage piiranguvöönd.

§ 12. Lubatud tegevus

- (1) Piiranguvööndis on lubatud majandustegevus.
- (2) Telkimine ja lõkke tegemine on lubatud kaitseala valitseja nõusolekul selleks ettevalmistatud ja tähistatud kohtades.

(3) Kaitseala valitseja nõusolekul on piiranguvööndis lubatud ehitiste, kaasa arvatud ajutiste ehitiste püstitamine.

§ 13. Keelatud tegevus

Piiranguvööndis on keelatud:

- 1) uuendusraie, välja arvatud turberaie, kusjuures tuleb säilitada koosluse liikide ja vanuse mitmekesisus;
- 2) veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmine ning uute veekogude rajamine;
- 3) puhtpuistute kujundamine ja energiapuistute rajamine;
- 4) maavara kaevandamine;
- 5) biotsiidi ja taimekaitsevahendi kasutamine;
- 6) uue maaparandussüsteemi rajamine.

§ 14. Piiranguvööndi kaitse-eesmärk

Naage piiranguvööndi kaitse-eesmärk on looduse mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine.

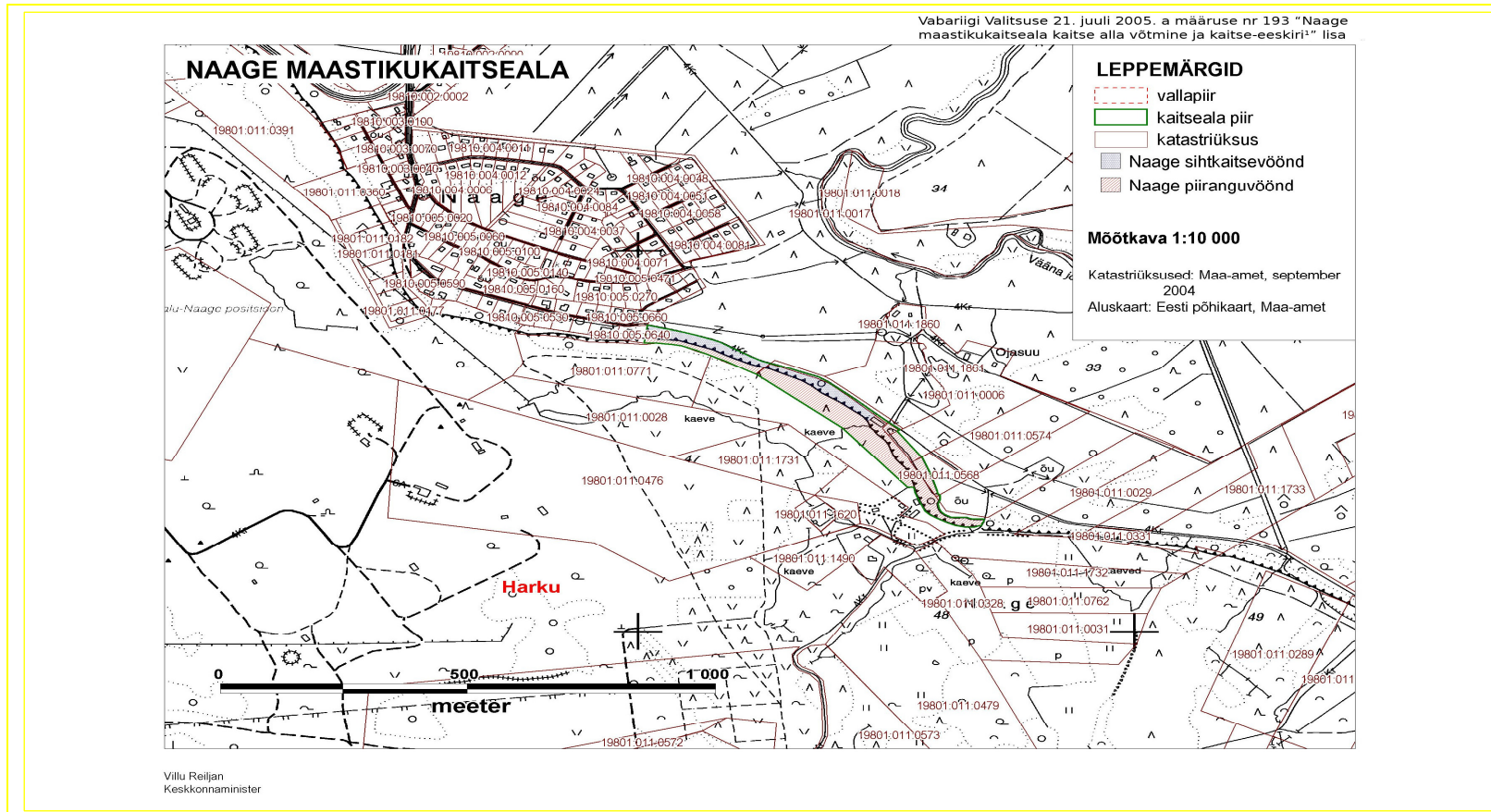
¹EÜ nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50; C 241, 29.08.1994, lk 175; L 305, 8.11.1997, lk 42–65; L 236, 23.09.2003, lk 667–702; L 284, 31.10.2003, lk 1–53).

²Sulgudes on siin ja edaspidi kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisale. Tärniga (*) on tähistatud esmatähtsad elupaigatüübid.

³Kaitseala välispiir ja vööndite piirid on märgitud määruse lisas esitatud kaardil Eesti põhikaardi (mõõtkava 1:10 000) alusel, kasutades maakatastri andmeid seisuga september 2004. a.

Ala kaardiga saab tutvuda Keskkonnaametis, Keskkonnaministeeriumis, keskkonnaregistris ning maainfosüsteemis (www.maaamet.ee).

Lisa 2. Naage MKA tsonering

Lisa 3

Naage maastikukaitseala kaitsekorralduskava koostamise kaasamiskoosolek

18.09.2012. Tallinn

Keskkonnaamet on algatanud Naage maastikukaitseala kaitsekorralduskava koostamise. Kaitsekorralduskava on kaitsealade ja hoiualade kaitsekorralduse strateegiline dokument, milles kirjeldatakse ala eesmärgiks olevaid loodusväärtusi, nende mõjutegurid ja kaitsemeetmed ning koostatakse looduskaitseliste tegevuste kuni kümneaastane tegevusplaan.

Kaasamiskoosolek toimub 02.10.2012 kl 15.00 Keskkonnaameti Harju-Järva-Rapla regiooni ruumides aadressil Viljandi mnt 16, 11216 Tallinn

Kava koostamist koordineerib Keskkonnaameti Harju-Järva-Rapla regiooni kaitse planeerimise spetsialist Elina Einaru (tel. 674 4807, e-post: elina.einaru@keskkonnaamet.ee).

Kava koostajaks on Kristjan Põldaas (tel. 553 8990, e-post: kristjan.pldaas@gmail.com)

Koosolek rahastatakse „Riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegia 2007-2013“ ja sellest tuleneva „Elukeskkonna arendamise rakenduskava“ prioriteetse suuna „Säästva keskkonnakasutuse infrastruktuuride ja tugisüsteemide arendamine“ meetme "Looduse mitmekesisuse säilitamine" programmi „Kaitsekorralduskavade ja liikide tegevuskavade koostamine looduse mitmekesisuse säilitamiseks“ alusel Euroopa Regionaalarengu Fondi vahenditest. Programmi periood 2009-2015.

Meeetme "Looduskaitse mitmekesisuse säilitamine" rakendamise programm "Kaitsekorralduskavade ja liikide toetuskavade koostamine looduse mitmekesisuse säilitamiseks" Naage maastikukaitsela kaitsekorralduskava koostamine perioodiks 2014-2023

koostamiskoosolek 2. oktoober 2012 Tallinn

OSALEJATE NIMEKIRI

Nr	Nimi	Huvigrupp	Kontakt
1	Eline Einoru	Kesktoimikust Harju - Järva - Rapla regioon	5142474
2	Andrus Järve	—	52 51 450
3	Peep Saluäär	RML Häägliraua vektor	haagiremaa@rml.ee
4	Jaanis Jaanus	Kesktoimikust +J.R regioon	jaanis.jaanis@keskkonnakeskus.ee

5	KRISTIAN FELDRAAS	KK Koostraja	mob. 5538990 kristjan.pelkas@gmail.com
6			
7			
8			
9			
10			
11			KRISTIAN